

Concept Afwegingskader Zonnevelden 2024

Datum: 23 oktober 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2	4.0 Voorwaarden zonnevelden	8
1.0 Inleiding	3	4.1 Landschap en locatie	8
1.1 Aanleiding	3	4.2 Meerwaarde	11
1.2 Doel	3	4.3 Participatie	12
1.3 Wijzigingen ten opzichte van het afwegingskader zonnevelden	3	4.4 Aanvullende voorwaarden	13
2.0 Ruimtelijke Beleid	4	4.5 Uitvoerbaarheid	14
2.1 Rijksbeleid	4	4.6 Resumé	15
2.2 Provinciaal beleid	4	5.0 Proces	17
2.3 Regionale afspraken	5	6.0 Evaluatie	19
3.0 Opgave	6	Colofon	20
3.1 Huidig energieverbruik	6	Bijlage A: Concept Toetsingskader	
3.2 Toekomstig energieverbruik	6	21	
3.3 Technische potentie zonne-energie	7	Bijlage B: Instructie principeverzoek initiatiefnemers	24
		Bijlage C: Kaart met kleur categorieën	25
		Bijlage D: Kaart met oude akkers	26

1. Inleiding

1.1 AANLEIDING

Landelijk, provinciaal en regionaal is de ambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Hiervoor is het noodzakelijk dat energie afkomstig is uit hernieuwbare bronnen. Voor de gemeente Gemeert-Bakel is zonne-energie de voornaamste bron om deze ambities mee te realiseren. Op lokaal niveau hebben wij als gemeente hiervoor ook het instrumentarium beschikbaar om hier invulling aan te geven.

De gemeente Gemeert-Bakel heeft in 2017 het 'Koersdocument duurzaamheid' vastgesteld, waarin is omschreven hoe de gemeente een bijdrage gaat leveren aan de klimaatdoelen. De gemeente Gemeert-Bakel streeft ernaar om minder en slimmer energie te gebruiken, waarbij de ambitie is geformuleerd om in 2050 volledig energieneutraal te zijn.

In 2018 is het visiedocument zonnevelden opgesteld en door het college vastgesteld. In maart 2020 heeft de gemeenteraad van Gemeert-Bakel reeds een eerder afwegingskader vastgesteld met als doel om te komen tot vijf pilot projecten voor de opwek van zonne-energie. Sinds het vaststellen van het afwegingskader zonnevelden zijn er een aantal ontwikkelingen

geweest waardoor de procedure niet is opgestart. De voornaamste zijn de uitdagingen rondom netcongestie.

Op 16 mei 2024 heeft de gemeenteraad besloten om de pilot voor de vijf zonneparken weer op te starten met het oog op het leveren van haar bijdrage aan de landelijke en regionale doelstelling en de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn.

Dit concept afwegingskader zonnevelden 2024 is een actualisatie van het afwegingskader uit 2020 en vigerend beleid voor zonne-energie op land.

1.2 DOEL

Tot op heden worden initiatieven die in strijd zijn met het vigerende bestemmingsplan niet in behandeling genomen, door het ontbreken van een kader. Het doel van dit document is dan ook allereerst om een afwegingskader te creëren voor de gemeente Gemeert-Bakel. Het concept afwegingskader zonnevelden beschrijft waar, en onder welke voorwaarden, zonnevelden in de vorm van vijf pilot projecten een plek kunnen krijgen binnen de gemeente.

Het document beoogt duidelijkheid te geven richting initiatiefnemers, bewoners en bedrijven over de voorwaarden en het proces om te komen

tot de opwek van grootschalige zonne-energie op land.

1.3 WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN HET AFWEGINGSKADER ZONNEVELDEN

De voornaamste wijzigingen en aanvulling in dit concept afwegingskader zonnevelden zijn:

- Een actualisatie van het rijksbeleid en provinciaal beleid met aangepast voorwaarden vanuit de Interim-omgevingsverordening Noord-Brabant;
- Vervanging van de zonneladder in lijn met de landelijke voorkeursvolgorde zon;
- Actualisatie van het scenario voor de toekomstige energievraag;
- Verduidelijking van de maximale omvang van een zonneveld voor de verschillende landschapstypen;
- Aangevulde voorwaarden voor de spreiding van zonnevelden;
- Additionele voorwaarden voor landschappelijke inpassing en een beschrijving van de voorwaarden voor een landschappelijk ontwerp en een landschappelijk inpassingsplan;
- Additionele voorwaarde voor een meerjarenbeheerplan;
- Vervanging van de oorspronkelijke voorwaarden

voor maatschappelijke meerwaarde;

- Verzachting van de voorwaarden om op voorhand in detail inzicht te geven in de businesscase van het project;
- Aanvullende voorwaarden met betrekking tot de uitvoerbaarheid van het project in relatie tot netcongestie;
- Voorwaarden zonnevelden in lijn gebracht met natuur-inclusieve voorwaarden zoals beschreven in de SDE++ regeling van 2024, met de verwachting dat deze de komende jaren als standaard voorwaarden gaan gelden;
- Toevoeging van Bijlage A: concept toetsingskader. Dit document beschrijft de toetsingsmethodiek, de stappen in het toetsingsproces, en de samenstelling en rol van het deskundigenpanel;
- Toevoeging van Bijlage B: Instructie principeverzoek initiatiefnemers. Dit document beschrijft waaraan het principeverzoek moet voldoen om als onderdeel van het proces in behandeling te worden genomen.

2. Ruimtelijk beleid

2.1 RIJKSBELEID

Op nationaal niveau is de Nationale Omgevingsvisie uit 2020 (NOVI) leidend in het nationale ruimtelijke beleid. In de NOVI krijgen de volgende vier strategische opgaven prioriteit:

1. een duurzaam en (circulair) economisch groeipotentieel
2. ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie;
3. sterke en gezonde steden en regio's;
4. toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

Het ruimtelijk beleid voor zonnenvelden valt onder de strategische opgave 'ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie'. De insteek van het beleid is om de energie-infrastructureur geschikt te maken voor duurzame energiebronnen en hiervoor ruimte te reserveren, en de opgave van duurzame energie te realiseren met oog voor de kwaliteit van de omgeving en deze zoveel mogelijk te combineren andere functies.

De NOVI zal in het najaar van 2024 worden aangescherpt.

Naast de NOVI is het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) van belang. Het NPE brengt

in kaart hoe het energiesysteem van de toekomst eruit ziet en wat er nodig is om daar te komen. Het NPE bevat richtinggevende keuzes die alle belanghebbenden helderheid geven over wat er op hen af komt en wat er van hen verwacht wordt in relatie tot het veranderende energiesysteem.

De richtinggevende keuzes in het NPE zijn:

- Maximaal aanbod: maximaal inzetten op aanbod van duurzame energie en energie-infrastructureur;
- Energiebesparing: besparing als belangrijke hoeksteen van het energiebeleid;
- Slimme inzet: schaarse energie- en infrastructureur inzetten vanuit systeemperspectief en voor opbouw van ketens en markten;
- Internationale samenwerking: sterke internationale samenwerking en een maximaal verbonden energiesysteem;
- Samen sturen: met burgers en bedrijven, ruimte voor initiatief en participatie.

Met name het inzetten op een maximaal aanbod van duurzame energie geeft prioriteit aan de opwek van hernieuwbare energie. Zonne-energie zal hier een

belangrijk onderdeel van zijn.

2.2 PROVINCIAAL BELEID

Het provinciale beleid is vastgelegd in de Omgevingsvisie Noord-Brabant en de Omgevingsverordening Noord-Brabant. In de Omgevingsverordening zijn concrete regels opgenomen voor zonnenvelden.

2.2.1 Omgevingsvisie Noord-Brabant

Op 14 december 2018 hebben Provinciale Staten de Brabantse Omgevingsvisie vastgesteld. In de omgevingsvisie worden de volgende vier hoofdogaven onderscheiden:

1. werken aan de Brabantse energietransitie;
2. werken aan een klimaatproof Brabant;
3. werken aan de slimme netwerkstad;
4. werken aan een concurrerende, duurzame economie.

Het ruimtelijk beleid voor zonnenvelden valt onder de hoofdogave 'werken aan de Brabantse energietransitie'. Hierbij hanteert de provincie een tweesporenbeleid. Dit is enerzijds het verminderen van het energieverbruik en anderzijds de verduurzaming van energie. De provincie gaat hier

het volgende voor doen:

- een heldere koers opstellen samen met de regio's;
- aansluiten bij de Nationale Energieagenda;
- de energieopgave in beginsel niet afwentelen op de omgeving (of andere provincies);
- de energieopgave verbinden met zoveel mogelijk andere maatschappelijke opgaven;
- uitgaan van meervoudig en zorgvuldig ruimtegebruik;
- onder voorwaarden energie opwekken in het Natuurnetwerk Brabant;
- rekening houden met de ondergrond.

Deze keuzes werken door in de provinciale omgevingsverordening.

2.2.2 Interim-omgevingsverordening Noord-Brabant

In de Omgevingsverordening Noord-Brabant zijn regels opgenomen waarvan de provincie het belangrijk vindt dat die door iedere gemeente worden toegepast bij ruimtelijke besluiten. Hieronder wordt ingegaan op de specifieke regels voor zonnevelden.

Op 28 mei 2024 hebben Gedeputeerde Staten het ontwerp TAM-Omgevingsverordening – regelwijziging 1 vastgesteld. Deze wijziging heeft betrekking op Artikel 5.54 Zonneparken in Landelijk gebied van de omgevingsverordening. Op het moment van schrijven gaan we ervanuit dat de voorgestelde wijzigingen worden doorgevoerd in de Omgevingsverordening. Het onderstaande artikel is daarmee van toepassing op de ontwikkeling van zonnevelden.

Artikel 5.54 Zonneparken in Landelijk gebied

Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan de ontwikkeling van een zonnepark mogelijk maken om te voldoen aan de doelstellingen voor het opwekken van duurzame energie als uit onderzoek blijkt dat de aanleg van een zonnepark noodzakelijk is omdat in onvoldoende mate voorzien kan worden in de

behoefte voor duurzame energie door:

- a. de ontwikkeling van andere vormen van duurzame energie;*
- b. het opwekken van zonne-energie op daken en gevels of gronden binnen bestaand ruimtebeslag als bedoeld in artikel 5.4.*

Bij gebleken noodzaak is de ontwikkeling van een zonnepark alleen mogelijk in een of meer van de volgende gevallen:

- a. er is sprake van meervoudig ruimtegebruik als bedoeld in artikel 5.8 doordat het zonnepark in combinatie met of ten dienste van een andere functie wordt ontwikkeld;*
- b. het zonnepark wordt gerealiseerd op gronden die niet landbouwkundig in gebruik zijn of waarvan beleidsmatig is vastgelegd dat het landbouwkundig gebruik wordt beëindigd; of*
- c. de ontwikkeling van het zonnepark draagt bij aan de vermindering van netcongestie of zorgt voor vergroting van een efficiënter netwerkgebruik, wat blijkt uit een advies van de netwerkbeheerder.*

Een omgevingsplan ter plaatse van Landelijk gebied kan een zonnepark als bedoeld in het tweede lid

mogelijk maken als:

- a. dit past in de ontwikkelingsrichting, bedoeld in artikel 5.12, en in het plan maatregelen zijn opgenomen die de impact op de omgeving beperken;*
- b. is geborgd dat het zonnepark tijdelijk, voor ten hoogste 25 jaar, wordt toegelaten;*
- c. juridisch en financieel is geborgd dat de opstelling voor zonne-energie en de daarbij behorende voorzieningen, na het verstrijken van de 25-jaars termijn worden verwijderd;*
- d. de ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde geeft, waaronder de mogelijkheid voor de omgeving om te participeren in het project;*
- e. de ontwikkeling past binnen de regionale afspraken, bedoeld in Afdeling 7.2 Regionaal samenwerken; en*
- f. is aangetoond dat de ontwikkeling binnen redelijke termijn kan worden aangesloten op het energienet en is afgestemd met de netwerkbeheerder.*

Artikel 5.8, eerste lid onder a, is niet van toepassing voor dit artikel.

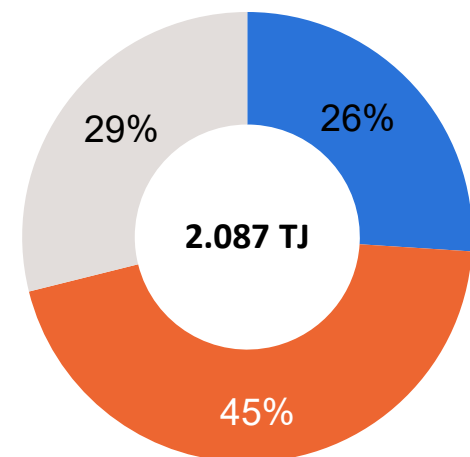
2.3 REGIONALE AFSPRAKEN

De 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant werken samen in de Metropool Regio Eindhoven (MRE). Op 16 december 2021 heeft de gemeenteraad van Gemert-Bakel de RES 1.0 van de Metropool Regio Eindhoven vastgesteld met daarin het regionale bod om in 2030 2 TWh hernieuwbare elektriciteit op te wekken met zonne- en windenergie. Hierin zijn naar aanleiding van een eerder raadsbesluit (10 juni 2021) over de Concept RES 1.0 Metropoolregio Eindhoven geen zoekgebieden voor zonnevelden en windmolens opgenomen. Wel heeft Gemert-Bakel de ambitie om met de vijf pilot-zonnevelden, met een geschatte opbrengst van 30.000 MWh bij te dragen aan de RES-doelstelling.

3. Opgave

3.1 HUIDIG ENERGIEVERBRUIK

Het huidige energiegebruik in Gemert-Bakel is weergegeven in figuur 1. Het totale energieverbruik betreft 2.087 TJ. De energiemix bestaat voor 45% uit warmte, voor 26% uit elektriciteit en voor 24% uit voertuigbrandstoffen.

■ elektriciteit ■ warmte ■ brandstoffen

Figuur 1: Energiemix Gemert-Bakel 2022. Bron: Regionale Klimaatmonitor. Geraadpleegd op 25 september 2024.

3.2 TOEKOMSTIG ENERGIEVERBRUIK

Op basis van de toekomstige energie- en klimaatambities, technisch beschikbare technieken in de gemeente als alternatieve warmteoplossingen, een trend en ambitie om energie te besparen en

ontwikkeling op het gebied van elektrisch vervoer is het mogelijk om door middel van een aantal aannamen een scenario op te stellen voor de energiemix van 2050. Het doel hiervan is om een doorkijk te geven naar de mogelijke elektriciteitsvraag in 2050. Deze elektriciteitsvraag kan namelijk worden gezien als opgave voor de ambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn.

Het scenario waarin de gemeente volledig elektrificeert is daarbij het scenario dat de hoogste elektriciteitsvraag heeft. Op basis van onderstaande aannamen bedraagt de elektriciteitsvraag in dit scenario **990 TJ**.

Aannamen scenario elektriciteitsvraag 2050:

- 35% energiebesparing op het totale energieverbruik (aanname Klimaatakkoord van 1,5% besparing per jaar voor 28 jaar).
- Brandstof: De volledige brandstof vraag wordt vervangen door elektriciteit omdat al het vervoer elektrisch wordt.
- Aardgas: 100% aandeel warmte vervangen door elektriciteit door de toepassing van warmtepompen die 2,5% efficiënter zijn (COP 2.5 = conservatieve aanname). Dit zorgt voor extra besparing.

- Elektrische voertuigen zijn even efficiënt als fossiele brandstofvoertuigen. Er treedt geen extra besparing op.
- Er is geen rekening gehouden met bevolkingsgroei/afname en veranderende economische activiteit (schaalsprong).

Een verwachte elektriciteitsvraag van 990 TJ betekent bijna een verdubbeling van de huidige elektriciteitsvraag (543 TJ in 2022). Deze verwachting is conservatief in relatie tot landelijk scenario's zoals die van de gezamenlijk netbeheerders die voor 2050 een toename van de nationale elektriciteitsvraag verwachten van 180 à 250%¹.

¹Bron: Netbeheer Nederland Het energiesysteem van de toekomst: de II3050-scenario's (2023). Te raadplegen via <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-7219ac2558977a6050ac4db764d2ddeb156df32/pdf>

3.3 TECHNISCHE POTENTIE ZONNE-ENERGIE

Omdat grootschalige windenergie niet mogelijk is binnen de gemeentegrenzen en kleine windturbines onvoldoende bijdrage aan de opgave zal de benodigde elektriciteit in de toekomst afkomstig zijn uit zonne-energie, opgewekt binnen de gemeente, of elektriciteit die 'geïmporteerd' is van buiten de gemeente. 990 TJ staat gelijk aan 275.000 MWh. Op basis van het kengetal dat 1 hectare 950 MWh² aan elektriciteit opbrengt, staat de **opgave gelijk aan circa 289 hectare zonnepanelen.**

In 2021 heeft de omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant in opdracht van de gemeente Gemert-Bakel de potentie van de zonneladder in kaart gebracht in het rapport *De potentie en stimuleringsmogelijkheden van de vier tredes van de zonneladder*. Hierbij is uitgegaan van de in het toenmalige beleid vastgestelde constructieve zonneladder van de natuur- en milieufederaties. In het hierna volgende wordt de landelijke voorkeursvolgorde zon als zonneladder opgenomen in dit beleid. Onderstaande tabel wordt eind 2024 geactualiseerd op basis van een actuele potentiëstudie en de landelijk voorkeursvolgorde zon.

Tabel 1: Treden van de zonneladder en technische potentie

Trede zonneladder	Technische potentie (MWh)	Opmerking
1. daken en gevels;	137.000	Potentie van gevels niet meegenomen.
2. terreinen en objecten binnen bebouwd gebied;	1.200	• Parkeerplaatsen
3. terreinen en objecten in het landelijk gebied (m.u.v. landbouw- en natuurgronden);	65.300	• VAB locatie (65.000 MWh) • Langs infrastructurele werken (300 MWh)
4. landbouw- en natuurgronden.	836.000	• Landbouwgronden (675.00 MWh) • Zoekgebied 10 Plan MER RES MRE (161.000 MWh)

Het bovenstaande maakt inzichtelijk dat het zeer aannemelijk is dat treden 1,2 en 3 van de zonneladder onvoldoende zullen zijn om in de toekomst de benodigde elektriciteit te kunnen opwekken.

²Kengetal is gebaseerd op het Factsheet Elektriciteit (2023). Nationaal Programma Regionale Energiestrategie. <https://www.regionale-energiestrategie.nl/energiesysteem/wind+zon+en+andere+energiebronnen/1654079.aspx?t=Alles-wat-je-moet-weten-over-Elektriciteit>

4. Voorwaarden zonnevelden

Dit hoofdstuk beschrijft de voorwaarden voor grootschalige zonneparken op land in de gemeente Gemert-Bakel. Deze zijn in eerste instantie van toepassing op vijf pilot-projecten waar de gemeente mee start. Hierna wordt dit beleid geëvalueerd en mogelijk aangepast.

Zonne-energieprojecten kleiner dan 15 kWp, zonne-energieprojecten op daken en op water vallen buiten de scope van dit beleid.

Onderstaande voorwaarden vormen de basis voor de beoordeling van de vijf pilot-initiatieven.

Hoofdstuk 5 geeft verdere informatie over het proces. Bijlagen A en B beschrijven de toetsingsmethodiek en de voorwaarden voor het indienen van een principeverzoek.

De voorwaarden zijn beschreven aan de hand van vijf thema's:

1. Landschap en locatie
2. Meerwaarde
3. Participatie
4. Aanvullende voorwaarden
5. Uitvoerbaarheid

4.1 LANDSCHAP EN LOCATIE

Het buitengebied in Gemert-Bakel heeft landschappelijke kwaliteit, en die willen we in stand houden. Vandaar dat het gemeentelijk beleid erop is gericht dat een nieuwe ontwikkeling de kwaliteiten van het landschap weet te behouden, te versterken of dat voorkomen wordt dat de kwaliteiten onevenredig worden aangetast. Een goede locatiekeuze, een passende omvang en een goede landschappelijke inpassing beperken de ingreep in het landschap.

4.1.1 Locatiekeuze

Niet overal in het buitengebied is een zonneveld even wenselijk of mogelijk. Zo heeft onze gemeente verschillende landschapstypen met hun eigen cultuurhistorische, aardkundige en ecologische waarden. En ook binnen een landschapstype zijn er locaties waar een zonneveld wenselijker is dan op andere locaties. Aan de hand van het landschapstype en het toepassen van de zonneladder is bepaald in welke gebieden welke omvang van een zonnepark wenselijk is.

Landschapstypen

De gemeente Gemert-Bakel kent verschillende landschapstypen. In het meest recente

Beeldkwaliteitsplan Buitengebied Gemert-Bakel³ maken we onderscheid tussen het Beekdallandschap, het Kampenlandschap met oude akkers en het Peelontginningenlandschap. Deze landschapstypen hebben elk hun eigen karakteristieken en waarden. Hierdoor is niet ieder landschapstype even geschikt voor zonnevelden van een bepaalde omvang.

De verschillende landschapstypen zijn de basis voor een verdeling van het grondgebied van Gemert-Bakel, waarbij de grenzen niet overeenkomen met de landschapstypen. De gebieden met de kleuren rood, geel en groen maken de maximale omvang van een zonneveld inzichtelijk (zie Bijlage C: Kaart met kleurcategorieën). Onderstaande tabel geeft een verdere toelichting op de criteria per kleur.

In aanvulling op de omvang zijn de landschapstypen ook leidend voor de landschappelijke inpassing, zie paragraaf 4.1.2.

Tabel 2: Toelichting kleur categorisering

Kleur	Maximale omvang zonneveld	Dekkingsgraad
Rood	4 hectaren	Maximaal 75%
Geel	6 hectaren	Maximaal 75%
Groen	10 hectaren	Maximaal 75%

Zonnevelden zijn niet toegestaan in gebieden aangeduid als Natuurnetwerk Brabant, gebieden met functie natuur⁴ en het landschapstype Kampenlandschap met oude akkers (zie bijlage D).

De minimale omvang van een zonneveld is 0,5 hectare. Principeverzoeken voor zonnevelden die de maximale omvang overschrijden, worden niet in behandeling genomen.

³Te raadplegen via https://ruimtelijkeplannen.gemert-bakel.nl/NL.IMRO.1652.Nachtegaall2931-VA01/b_NL.IMRO.1652.Nachtegaall2931-VA01_BijlageBi..tengebied.pdf

⁴Zie pagina 31 van het Groenstructuur- en Beleidsplan Gemeente Gemert-Bakel (2023). Te raadplegen via: https://www.gemert-bakel.nl/sites/gemert-bakel/files/2024-02/20240201-Groenstructuur-en-beleidsplan-Gezonde-basis-voor-vitale-dorpen-en-buitengebied_v1.pdf

Indien treden 1, 2 en 3 onvoldoende mogelijkheden bieden, wordt er gezocht naar locaties op trede 4. Op basis een onderzoek van de omgevingsdienst⁵ en de verwachte stijging van de toekomstige elektriciteitsvraag bieden treden 1, 2 en 3 onvoldoende mogelijkheden. Om deze reden zijn landbouwgronden in trede 4 ook onderdeel van dit concept afwegingskader zonnenvelden.

Trede 1 valt buiten de scope van dit concept afwegingskader omvat dit geen grondgebonden zonn-PV systemen omvat. Indien er initiatieven zijn voor zonnenvelden op treden 2 en 3 genieten deze de voorkeur boven trede 4.

Initiatieven voor zon op water worden apart in behandeling genomen en zijn geen onderdeel van dit concept afwegingskader. Hiervoor gelden andere voorwaarden dan voor zonnenvelden. De beoordeling hiervan is maatwerk. Voor initiatieven voor zon op water kan apart contact gezocht worden met de gemeente.

4.1.2 Landschappelijke inpassing

Naast locatie en omvang is ook de wijze van inpassing belangrijk. Deze inpassing is in ieder landschap anders. Het buitengebied van Gemert-Bakel is te groot en te complex om voor elke mogelijke locatie vooraf randvoorwaarden te stellen. Daarom bevat deze paragraaf naast enkele harde

randvoorwaarden vooral aandachtspunten en ontwerpprincipes om tot passende initiatieven te komen.

Om een goede inschatting te kunnen maken van de inrichting van een zonnenveld, dient een initiatief te allen tijde vergezeld te zijn van een landschappelijk ontwerp dat deel uitmaakt van een landschappelijk inpassingsplan. Het landschappelijk ontwerp maakt de ruimtelijke verandering inzichtelijk, terwijl het landschappelijk inpassingsplan omschrijft op welke manier het project (ecologisch) meerwaarde biedt.

Voorwaarden voor het landschappelijk ontwerp:

- Het landschappelijk ontwerp is een schematische tekening van de belangrijkste elementen voor het zonnenveld. Dit betreft minimaal:
  - de te plaatsen zonnepanelen in een zuid-opstelling;
  - onderhoudspaden;
  - hekwerk inclusief fauna doorgangen;
  - toegang(en);
  - locatie van inkoopstation;
  - locatie van transformatorstations;
  - (batterij) opslag elementen (indien aanwezig);
  - ruimte gereserveerd voor landschappelijk

inpassing met daarbij de inpassingselementen benoemd;

- aanduiding van de landschappelijke bufferzone van minimaal 6 meter breed;
- maatvoering;
  - lengte en breedte van het totale plan gebied;
  - lengte en breedte van het zonnenveld;
  - afstanden binnen het hekwerk;
  - breedte van de onderhoudspaden;
  - Afstand tussen de rijen zonnepanelen;
  - Overige relevante afstanden voor landschappelijke inrichtingsruimte.
- Toelichting op landschappelijk ontwerp:
  - beschrijving van het type hekwerk; het geniet de voorkeur om het hekwerk te plaatsen aan de binnenzijde van de bufferzone zodat de bufferzone het zicht op het hekwerk ontnemt;
  - beschrijving van de maatvoering van het hekwerk inclusief afstand van het maaiveld tot het begin van het hekwerk;
  - benoemen van fauna doorgangen;
  - onderbouwing van de gemaakte ontwerp keuzes;

- maatvoering van de tafels met zonnepanelen, inclusief aantal panelen per tafel, afstand tot maaiveld onderkant en bovenkant tafel, lengte en breedte van de tafels, hellingshoek en ruimte tussen de panelen.

⁵Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant: De potentie en stimuleringsmogelijkheden van de vier tredes van de zonneladder 2021. Dit onderzoek is op te vragen bij de gemeente en wordt in 2024 geactualiseerd op basis van de voorkeursvolgorde zon.

Voorwaarden voor het landschappelijk inpassingplan:

- Aanduiding van het landschapstype waarin het zonneveld zich bevindt;
- Beschrijving van maatregelen die worden genomen ter landschappelijke inpassing van het zonneveld zoals biodivers groen (bijv. kruiden/bloemrijk grasland).
- Onderbouwing waarom voor deze maatregelen wordt gekozen ten opzichte van overwogen alternatieven;
- Beschrijving op welke manier en in welke mate deze maatregelen bijdragen aan het versterken van de natuur- en cultuurhistorische waarden en de biodiversiteit;
- Beschrijving op welke manier de landschappelijke inpassing aansluit bij het type landschap en bijbehorende landschappelijke kenmerken zoals omschreven in het *Beeldkwaliteitsplan Buitengebied Gemert-Bakel* (oktober 2016)⁶;
- Beschrijving van welke bestaande landschappelijke elementen worden benut en/of versterkt;
- Beschrijving van de invulling van de

landschappelijk bufferzone inclusief keuze van natuurlijke elementen, beoogde gebiedseigen beplanting en gebruik van inheemse soorten. Zie *Beeldkwaliteitsplan Buitengebied Gemert-Bakel* (oktober 2016);

- Meerjarenbeheerplan: omschrijft op welke manier en op welke momenten de verschillende landschapselementen worden beheerd inclusief argumentatie waarom deze keuzes worden gemaakt. De voorkeur is extensieve beheer.
- Het landschappelijke inpassingsplan en meerjarenbeheerplan beschrijven daarnaast:
  - de maatregelen om te voorkomen dat de bodemkwaliteit, de waterkwaliteit en de ecologische kwaliteit gedurende de exploitatieperiode achteruitgaan;
  - hoe de effecten van het zonneveld op de bodemkwaliteit, waterkwaliteit en biodiversiteit worden gemonitord;
  - welke aanvullende maatregelen, indien nodig, worden genomen om te voorkomen dat de bodemkwaliteit, de waterkwaliteit en de ecologische kwaliteit gedurende de exploitatieperiode achteruitgaan;
- dat er een nulmeting wordt uitgevoerd om de huidige waarde van de bodemkwaliteit, de

waterkwaliteit en de ecologische kwaliteit vast te stellen.

Volg lijnen in het landschap en bestaande verkavelingsstructuur

Het uitgangspunt is dat het zonneveld de hoofdrichtingen en lijnen van het landschap volgt en dat de zonnepanelen binnen een kavel de vorm van de kavel volgen. Echter, dit kan worden losgelaten op het moment dat hierdoor een zuid-opstelling niet mogelijk is. De zuid-opstelling mag circa 20 graden naar het oosten of westen geprojecteerd worden.

Respecteer karakteristieke zichtlijnen in het landschap

Respecteer bij de ontwikkeling van het zonneveld de karakteristieke zichtlijnen in het landschap. Zorg ervoor dat beeldbepalende en oriëntatiebevorderende elementen zoals molens en kerktorens niet aan het oog worden onttrokken.

Behoud en versterk het landschap

Elk landschapstype heeft zijn gebiedseigen beplantingen en/of landschapselementen, zoals het reliëf of eventuele watergangen. Maak bij het ontwerp van het zonneveld gebruik van deze gebiedseigen beplantingen en/of landschapselementen. Daarnaast mogen

bestaande gebiedseigen beplantingen en/of landschapselementen omwille van een zonneveld niet verdwijnen. Deze moeten behouden blijven.

Creëer een passende overgang naar de omgeving

Een zonneveld heeft meestal een industriële uitstraling. Het is belangrijk dat wordt voorzien in een passende overgang naar de omgeving, zodat de industriële uitstraling van het zonneveld in het landschap verzacht kan worden. Hierbij moet er in ieder geval rekening mee worden gehouden dat de bufferzone (de afstand tussen de rand van het perceel en de zonnepanelen) en groene zone is met opgaande beplanting ten minste 6 meter breed is. Deze volgt de richtlijnen voor erfbeplanting van het Beeldkwaliteitsplan Buitengebied (Gemeente Gemert-Bakel 2016). Bij de keuze voor de beplanting dient er aangesloten te worden bij de gebiedseigen beplanting en dient er zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van inheemse soorten.

⁶Te raadplegen via: https://ruimtelijkeplannen.gemert-bakel.nl/NL.IMRO.1652.Nachtegaal2931-VA01/b_NL.IMRO.1652.Nachtegaal2931-VA01_BijlageBi..tengebied.pdf

Behoud bodemleven, biodiversiteit en water

Door de plaatsing van zonnepanelen kan de inval van licht en (regen)water op de bodem afnemen, met negatieve gevolgen voor bodemkwaliteit en ecologie. Het is belangrijk om de bodem genoeg ademruimte te geven. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

- Het zonnenveld (exclusief de bufferzone) heeft een maximale dekking van 75%. Hieronder vallen niet alleen zonnepanelen, maar ook onder andere transformatoren.
- Kies bij de aanleg van een onderhoudspad voor onverharde uitvoering of een uitvoering in halververharding. Hierdoor kan regenwater eenvoudiger infiltreren in de bodem.
- Het zonnenveld moet in staat zijn om piekbuien op te vangen binnen het eigen terrein.

4.2 MEERWAARDE

De ontwikkeling van een zonnenveld kan een negatieve invloed hebben op de kwaliteit van de omgeving. Daarom is het belangrijk dat een zonnenveld (maatschappelijke) meerwaarde genereert voor de omgeving. Hiermee wordt aangesloten op het provinciaal en landelijk beleid. Hieronder zijn manieren om meerwaarde te genereren nader toegelicht. Het project zal zowel

ruimtelijk als maatschappelijk meerwaarde bieden voor de omgeving. De mate waarin meerwaarde wordt geboden resulteert in een positievere beoordeling van het principeverzoek.

4.2.1 Meervoudig ruimtegebruik

Zonnepanelen kunnen gecombineerd worden met andere functies om zo meerwaarde te genereren voor de omgeving. Voorbeelden van meervoudig ruimtegebruik zijn onder andere:

- zonnepanelen in combinatie met extensieve natuur;
- zonnepanelen in combinatie met kleinvee;
- zonnepanelen in combinatie met fruitteelt;
- zonnepanelen in combinatie met waterberging;
- zonnepanelen in combinatie met recreatie;
- zonnepanelen in combinatie met educatie.

Bij toepassing van vormen van meervoudig ruimtegebruik hebben functies als natuurontwikkeling en waterberging de voorkeur boven andere vormen van meervoudig ruimtegebruik. Verder dienen de gekozen vormen van meervoudig ruimtegebruik structureel te zijn; dat wil zeggen dat er gedurende de volledige levensduur van het zonnenveld moet worden ingezet op deze vormen van meervoudig ruimtegebruik.

4.2.2 Maatschappelijke meerwaarde

Het uitgangspunt van de gemeente Gemert-Bakel is dat inwoners en bedrijven kunnen profiteren van de komst van zonnenvelden binnen de gemeente. Er zijn verschillende mogelijkheden om dit te bewerkstelligen. Elk van deze mogelijkheden is toegankelijk voor, en van toepassing op, verschillende doelgroepen. Het heeft de voorkeur dat de initiatiefnemer een palet aan opties aanbiedt waarmee elk van de doelgroepen bediend wordt. Het principeverzoek voldoet aan onderstaande voorwaarden en omschrijft op welke manier maatschappelijke meerwaarde wordt vormgegeven.

Lokaal eigendom

- Het uitgangspunt is dat het project, in lijn met het Nationaal Klimaatakkoord, streeft naar 50% lokaal eigendom; dit is een inspanningsverplichting. Initiatiefnemer omschrijft op welke manier en in welke mate zij aan dit uitgangspunt denkt te kunnen voldoen en welke inspanning zij voornemens is te leveren.
- In het geval dat de initiatiefnemer het niet mogelijk of realistisch acht om te komen tot 50% lokaal eigendom omschrijft zij in relatie tot de andere (onderstaande) vormen van financiële participatie hoe zij dan invulling geeft aan

(financiële) meerwaarde voor de omgeving.

Obligatieleningen

Obligatieleningen bieden inwoners en bedrijven die bereid zijn om minder risico te dragen ten opzichte van lokaal eigendom, de mogelijkheid om financieel te participeren in het zonnenveld. De initiatiefnemer doet een voorstel over het aanbod van obligatieleningen naast, of in relatie tot, het realiseren van lokaal eigendom. Hierbij wordt minimaal beschreven:

- Welk percentage van de investering met eigen vermogen wordt gereserveerd voor de uitgifte van obligaties;
- Op welke manier de directe omgeving voorrang krijgt om te kunnen participeren door middel van obligatieleningen (bijvoorbeeld uitgifte in verschillende rondes met prioriteit voor de omgeving);
- Hoe inwoners met een kleinere beurs ook kunnen deelnemen met een obligatielening (bijvoorbeeld een laag minimum bedrag om in te stappen);
- Welke stappen worden ondernomen op het moment dat het streefwaardebedrag niet wordt gehaald vanuit de omgeving;
- Welke looptijd de leningen zullen hebben.

Gebiedsfonds en duurzaamheidsfonds

Om te kunnen participeren via de opties van lokaal eigendom of een obligatielening is de voorwaarde dat de participant middelen beschikbaar heeft. Tevens zijn dit opties die alle inwoners en bedrijven van de gemeente in staat stellen om mee te delen in de lusten van een zonnenveld. Echter, de lasten zijn onevenredig verdeeld aangezien de directe omgeving van het zonnenveld deze het meest ervaart. Ter compensatie wordt hiervoor een **gebiedsfonds** in het leven geroepen:

- De initiatiefnemer zet dit gebiedsfonds op in samenwerking met de omgeving;
- Het gebiedsfonds wordt beheerd door een afvaardiging uit de betreffende omgeving. De gemeente heeft een controlefunctie in het beheer van deze gelden;
- Initiatiefnemer doet een voorstel voor een jaarlijkse afdracht in het gebiedsfonds met een minimum van 50 cent per MWh voor de duur van de exploitatie van het zonnenveld;
- De besteding van het gebiedsfonds moet een fysiek en/of ruimtelijk karakter hebben. De bestedingsdoelen worden als voorwaarden vastgelegd in de anterieure overeenkomst en de omgevingsvergunning van het zonnenveld.

Naast bovenstaande vormen behoort ook de optie van een **duurzaamheidsfonds** tot de mogelijkheden. Dit fonds is gericht op inwoners die niet in de directe omgeving wonen van het zonnenveld en stelt hen in staat om ook de profiteren van de ontwikkeling. Het duurzaamheidsfonds is geen harde vereiste maar biedt additionele meerwaarde, en derhalve een positievere beoordeling.

- De gemeente en initiatiefnemer bepalen gezamenlijk de structuur en het beheer van het duurzaamheidsfonds
- Het doel van het duurzaamheidsfonds is om gemeente-breed projecten op het gebied van duurzaamheid en de energietransitie te realiseren. Voorbeelden zijn: het plaatsen van zonnepanelen op sportaccommodaties of het aanbieden van energiecoaches en/of energiescans;
- Initiatiefnemer doet een voorstel voor jaarlijkse afdracht in het duurzaamheidsfonds in de vorm van een bedrag per MWh voor een vooraf bepaalde duur.

4.3 PARTICIPATIE

Zonnenvelden zorgen voor een verandering in de omgeving van inwoners, bedrijven en andere

belanghebbenden in de gemeente Gemert-Bakel. Daarom is het belangrijk om omwonenden en andere belanghebbenden te laten participeren bij de realisatie van een zonnenveld. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen procesparticipatie en financiële participatie.

Mogelijkheden voor financiële participatie van de omgeving staan al beschreven in paragraaf 4.2.2. Hieronder richten we ons daarom uitsluitend op procesparticipatie.

Procesparticipatie is erop gericht om zorgvuldig met de omgeving in gesprek te gaan en gezamenlijk met hen te komen tot een beter project. Dit is niet alleen bevorderlijk voor het draagvlak, maar in veel gevallen leidt het ook tot snellere procedures. Door procesparticipatie als vereiste op te nemen sluiten we aan op de principes van de Omgevingswet en provinciaal en landelijk beleid.

Moment van procesparticipatie

Om te voorkomen dat er in een vroegtijdig stadium door een groot aantal initiatiefnemers contact wordt gezocht met inwoners en belangenorganisaties binnen de gemeente, is het niet wenselijk dat - als onderdeel van het opstellen van het principeverzoek - participatieactiviteiten worden ontplooid door de initiatiefnemer. Procesparticipatie door middel van

een omgevingsdialoog start op het moment dat de gemeenteraad haar keuze heeft gemaakt voor de vijf pilot-projecten. De omgevingsdialoog is onderdeel van de verder uitwerking van deze vijf pilot-projecten, zie hoofdstuk 5: Proces en Bijlage A: concept toetsingskader.

Minimale vereisten als onderdeel van het principeverzoek

Als onderdeel van het principeverzoek omschrijft de initiatiefnemer een participatieaanpak. Deze wordt op het moment dat het project geselecteerd is voor verder uitwerking omgezet in een participatieplan. De participatieaanpak bevat minimaal de volgende punten:

- Een stakeholderanalyse: In een stakeholderanalyse wordt het speelveld van belanghebbenden rond een project vastgesteld en beschreven. Hierin wordt minimaal benoemd: de naam van de stakeholder, het belang in het project, de invloed op het project, het participatieniveau waarop de stakeholder moet worden betrokken;
- De voorgestelde manieren waarop de initiatiefnemer stakeholders bij het project wil betrekken vanaf de start van de omgevingsdialoog;
- Een planning voor de omgevingsdialoog;
- Een beschrijving van de ervaring die de initiatiefnemer heeft met het voeren van de omgevingsdialoog.

Minimale vereisten uitwerking geselecteerd pilot project

De gemeente Gemert-Bakel heeft reeds *Spelregels*

voor het voeren van een zorgvuldige dialoog⁷ opgesteld. Hierin worden initiatieven in de ruimte ingedeeld in drie categorieën, te weten:

1. initiatieven met een geringe ruimtelijke impact voor de omgeving;
2. initiatieven met een gemiddelde ruimtelijke impact voor de omgeving;
3. initiatieven met een grote ruimtelijke impact voor de omgeving.

De realisatie van zonnevelden valt onder categorie 3, initiatieven met een grote ruimtelijke impact voor de omgeving. Een initiatiefnemer zal moeten aansluiten op deze *Spelregels voor het voeren van een zorgvuldige dialoog*.

Nadat het initiatief is geselecteerd als één van de vijf pilots werkt de initiatiefnemer haar participatieaanpak verder uit in een participatieplan dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de gemeente. Hierin omschrijft de initiatiefnemer het plan en de uitvoering van de omgevingsdialoog.

Het participatieplan houdt er rekening mee dat:

- de omgeving minimaal geconsulteerd dient te worden (zie participatieladder⁸) voor het ontwerp en de inrichting van het zonneveld. Hiervoor zal er minimaal één formeel consultatiemoment moeten worden

georganiseerd met de omgeving;

- de initiatiefnemer de input verwerkt in haar plannen en ook bereid is deze aan te passen om aan de wensen van de omgeving te voldoen;
- de initiatiefnemer te allen tijde inzichtelijk maakt (bijvoorbeeld door middel van gespreksverslagen) wat de uitkomsten zijn van de activiteiten uit de omgevingsdialoog;
- de aangepaste plannen ter consultatie worden voorgelegd aan de omgeving;
- Initiatiefnemer (in overleg met de gemeente) gericht contact heeft met belangenverenigingen en andere belangrijke stakeholders die vanuit de stakeholderanalyse zijn geïdentificeerd.

4.4 AANVULLENDE VOORWAARDEN

Hieronder worden aanvullende voorwaarden beschreven.

4.4.1 Financiën

Voor de gemeente Gemert-Bakel is het van belang dat zonnevelden gedurende de gehele exploitatieperiode op een doelmatige en zorgvuldige manier worden geëxploiteerd. Hiervoor is het van belang dat de gemeente op verzoek inzicht wordt geboden in de financiële haalbaarheid van het

project (alleen van toepassing op geselecteerde pilot-initiatieven). De initiatiefnemer is daarvoor bereid om, met inachtneming van bescherming van bedrijfsgevoelige informatie, de (op dat moment actuele) businesscase van het project te delen met de gemeente inclusief aannames en gevoeligheden.

Het project kan alleen gerealiseerd worden op het moment dat de initiatiefnemer en de grondeigena(a)r(en) een (intentie)overeenkomst hebben gesloten voor de betreffende gronden van het plangebied. De initiatiefnemer is bereid om de gemeente de gecensureerde en ondertekende (intentie) overeenkomst(en) te verstrekken (alleen van toepassing op geselecteerde pilot-initiatieven).

⁷Te raadplegen via: <https://www.gemert-bakel.nl/spelregels-voor-het-voeren-van-een-zorgvuldige-dialoog>

⁸Te raadplegen via: <https://managementmodellensite.nl/participatieladder/>

4.4.2 Herstel begin situatie

In lijn met de omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant gaan we ervan uit dat de realisatie van een zonnenveld voorziet in een tijdelijke behoefte. Dit houdt in dat de vergunningen die de gemeente Gemert-Bakel afgeeft voor de realisatie van zonnenvelden ook tijdelijk zijn, namelijk voor een periode maximaal 25 jaar.

Na afloop van de exploitatieperiode geldt als voorwaarde dat de zonnepanelen en de daarbij behorende voorzieningen worden verwijderd. Dit betekent dat de situatie van voor de ontwikkeling wordt hersteld, behoudens de maatregelen die waren gericht op het versterken van de landschappelijke kwaliteit. Met betrekking tot de aangebrachte en onderhouden landschappelijke inpassingselementen is het uitgangspunt dat deze zoveel mogelijk behouden blijven. Het exploiteren van het zonnenveld zal na de exploitatieperiode naar verwachting resulteren in een verbeterde bodemgesteldheid. Deze hoeft niet te worden teruggebracht in de oorspronkelijke staat.

4.4.3 Wet- en regelgeving

Een initiatief voor een zonnenveld dient te allen tijde te voldoen aan alle (boven)gemeentelijke wet- en regelgeving.

4.5 UITVOERBAARHEID

Om te bepalen of het project binnen afzienbare tijd uitvoerbaar is, onderbouwt de initiatiefnemer de uitvoerbaarheid van het project in het principeverzoek. Hierbij benoemt zij de belangrijkste mijlpalen en inventariseert zij de risico's die ervoor kunnen zorgen dat het project niet slaagt. Voor de risico's met een hoge impact en kans dat ze optreden wordt beschreven welke mitigerende maatregelen worden getroffen als onderdeel van de projectontwikkeling.

Het principeverzoek bevat een tijdlijn met de belangrijkste mijlpalen en met de start van de exploitatieperiode als eindpunt.

Specifiek met betrekking tot het aansluiten van het zonnenveld op het elektriciteitsnet beschrijft het principeverzoek:

- De afstand van het zonnenveld tot aan het dichtstbijzijnde transportverdeelstation;
- Het type netaansluiting dat nodig is voor het project;
- Een kaart met het kabeltracé van het inkoopstation tot aan het transportverdeelstation;
- De lengte van het kabeltracé;
- De huidige situatie rondom netcongestie.

- De conclusies die de initiatiefnemer hieruit trekt met betrekking tot de aansluitmogelijkheden en aansluittermijnen van het zonnenveld;
- In geval de conclusie van de initiatiefnemer is dat de (gewenste) netaansluiting niet binnen afzienbare tijd kan worden gerealiseerd, beschrijft het principeverzoek welke alternatieven er zijn voor de realisatie en exploitatie van het zonnepark;
- Voor elk van de alternatieven wordt een inschatting gemaakt van de haalbaarheid.
- Stappen die de initiatiefnemer heeft ondernomen en gaat ondernemen om de alternatieven verder te verkennen;
- Indien het zonnenveld bijdraagt aan de vermindering van netcongestie of zorgt voor vergroting van een efficiënter netwerkgebruik wordt een advies van de netwerkbeheerder bijgevoegd.
- Een onderbouwing dat het zonnepark binnen een redelijke termijn kan worden aangesloten in afstemming met de netbeheerder.

4.6 RESUMÉ

Landschap en locatie

- De voorkeur voor gebieden wordt weergegeven door middel van kleurcategorieën:
  - Groen: zonnevelden met een omvang van maximaal 10 hectaren
  - Oranje: zonnevelden met een omvang van maximaal 6 hectaren
  - Rood: zonnevelden met een omvang van maximaal 4 hectaren
- Zonnevelden zijn niet toegestaan in gebieden aangeduid als Natuurnetwerk Brabant of in gebieden met de functie natuur.
- Zonnevelden zijn niet toegestaan op gebieden van het landschapstype Kampenlandschap met oude akkers.
- Om spreiding van het aantal zonnevelden te borgen over de verschillende landschapstypen als onderdeel van de pilot, geldt een maximum aantal van twee zonnevelden per kleur met een totaal van maximaal vijf.
- Het maximale dekkingpercentage bedraagt 75%.
- Het ontwerp sluit tevens aan bij de criteria voor natuurinclusieve zonneparken⁹ dat er van bovenaf gezien een ruimte tussen de tafels met panelen van minimaal 25% moet zijn. Hierbij mag voor de afstand tussen de tafels met panelen een bufferzone voor landschappelijke inpassing met opgaand groen van minimaal 6 meter breed worden meegeteld.
- Er kan geen nieuw zonneveld komen op een perceel direct naast een bestaand zonneveld. Hier dient minimaal de langste afstand van het grootste plangebied tussen zitten (gemeten vanaf de dichtstbijzijnde perceelsgrens van de plangebieden).
- De locatie voorkeur wordt weergegeven op basis van de zonneladder.
- Het zonneveld moet een minimale oppervlakte hebben van 0,5 hectare. De maximale oppervlakte varieert per gebied.
- Initiatieven die de maximale omvang overschrijden worden niet in behandeling genomen.
- Het aantal zonnevelden per gebied (kleur) is maximaal twee met een totaal van maximaal vijf.
- Een initiatief dient vergezeld te zijn van een landschappelijk ontwerp *en een landschappelijk inpassingsplan (inclusief beplantings- en beheerplan)*. Beide dienen te voldoen aan de gestelde voorwaarden.
- Zorg voor een goede inpassing van het zonneveld in het landschap, door aan te sluiten bij de volgende punten:
  - Volg lijnen in het landschap en de bestaande verkavelingsstructuur;
    - een zuid-opstelling van de panelen dient gewaarborgd te blijven;

- Behoud en versterk het bestaande landschap
- Creëer een passende overgang naar de omgeving
- Behoud bodemleven, biodiversiteit en water:
  - de weg voor onderhoudsvoertuigen – onderhoudsweg – dient onverhard of semi-verhard te worden aangelegd zodat deze waterdoorlatend blijft;
- Houd rekening met de afstand tot het dichtstbijzijnde onderstation ten behoeve van de netaansluiting.

Meerwaarde

- Er wordt een palet aan opties aangeboden waarmee meerwaarde kan worden gerealiseerd.
- Lokaal eigendom: het project heeft een inspanningsverplichting om te streven naar het behalen van 50% lokaal eigendom. Het principeverzoek omschrijft op welke manier en in welke mate aan dit uitgangspunt wordt voldaan.
  - In het geval dat de initiatiefnemer het niet mogelijk of realistisch acht om te komen tot 50% lokaal eigendom omschrijft zij in relatie tot de andere vormen van financiële

participatie hoe zij dan invulling geeft aan (financiële) meerwaarde voor de omgeving.

- Obligatieleningen: De initiatiefnemer doet een voorstel over het aanbod van obligatieleningen naast, of in relatie tot, het realiseren van lokaal eigendom met inachtneming van de gestelde minimum voorwaarden.
- Gebiedsfonds en duurzaamheidsfonds:
  - Initiatiefnemer doet een jaarlijkse afdracht in het gebiedsfonds van minimaal 50 cent per MWh voor de duur van de exploitatie van het zonneveld.
  - Initiatiefnemer doet optioneel een jaarlijkse afdracht in het duurzaamheidsfonds met een afdracht per MWh voor een vooraf bepaalde duur.

⁹Zoals opgenomen in de SDE++ regeling in 2024. Zie Brochure SDE++ 2024: https://www.rvo.nl/sites/default/files/2024-09/Brochure-SDE-2024_20240906.pdf

Participatie

- Er wordt niet geparticipeerd met de omgeving totdat de gemeenteraad heeft gekozen voor vijf pilot projecten die verder worden uitgewerkt.
- Een participatieaanpak wordt uitgewerkt als onderdeel van het principeverzoek. De participatieaanpak bevat minimaal de volgende punten:
  - Een stakeholderanalyse;
  - De voorgestelde manieren waarop de initiatiefnemer stakeholders bij het project wil betrekken vanaf de start van de omgevingsdialoog;
  - Een planning voor de omgevingsdialoog;
  - Een beschrijving van de ervaring die de initiatiefnemer heeft met het voeren van de omgevingsdialoog.
- Voor geselecteerde initiatieven wordt de participatieaanpak verder uitgewerkt in een participatieplan met bijbehorende voorwaarden.
- De participatieaanpak en het participatieplan sluiten aan bij de bestaande Spelregels voor het voeren van een zorgvuldige dialoog.

Aanvullende voorwaarden

- De initiatiefnemer is bereid om, met inachtneming van bescherming van

bedrijfsgevoelige informatie, de (op dat moment actuele) businesscase van het project te delen met de gemeente inclusief aannames en gevoeligheden (van toepassing op geselecteerde pilot-initiatieven).

- De initiatiefnemer is bereid om de gemeente de gecensureerde en ondertekende (intentie) overeenkomst(en) te verstrekken (van toepassing op geselecteerde pilot-initiatieven).
- Na afloop van de exploitatieperiode geldt als voorwaarde dat de zonnepanelen en de daarbij behorende voorzieningen worden verwijderd

Uitvoerbaarheid

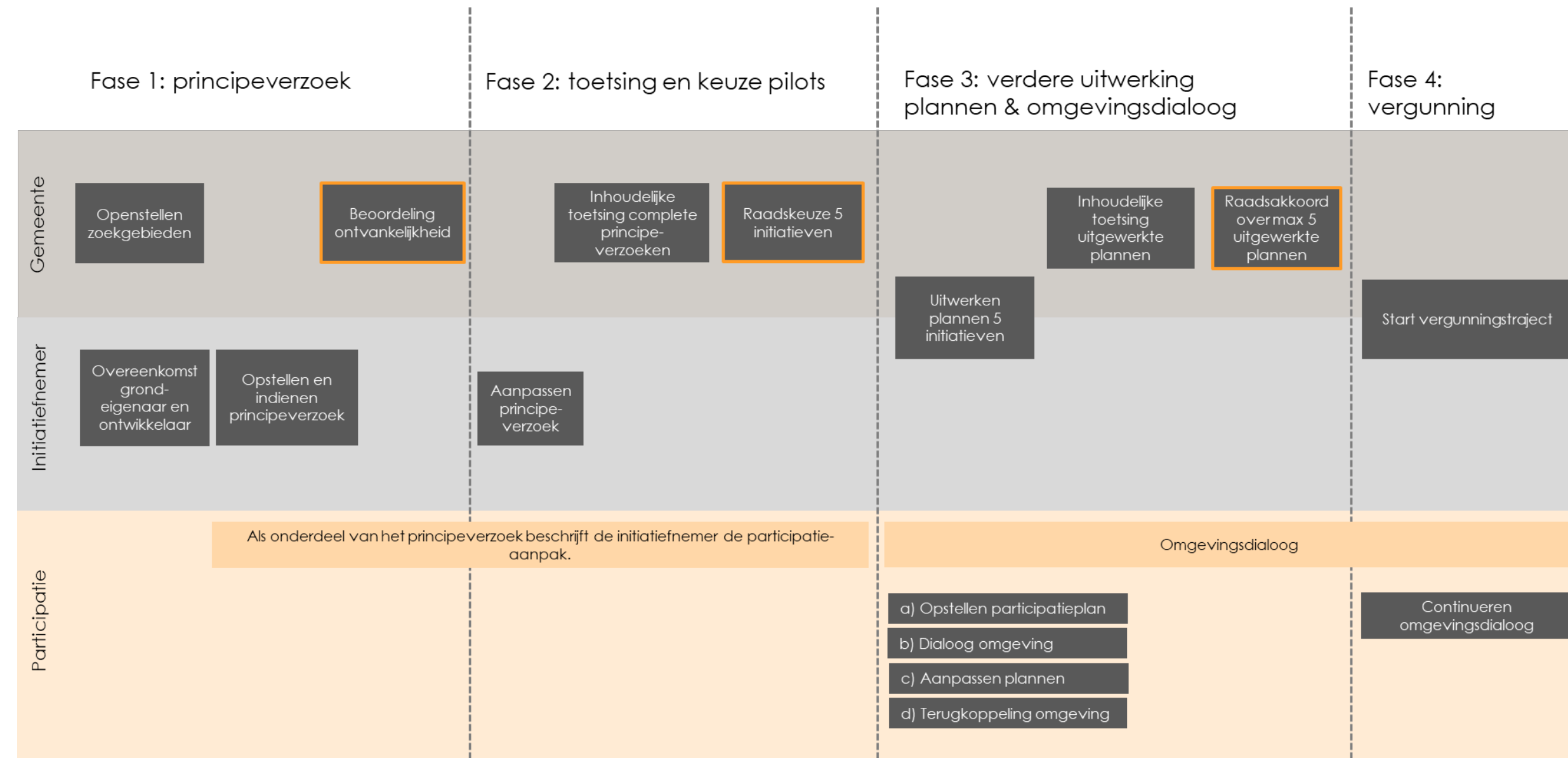
- Initiatiefnemer onderbouwt de uitvoerbaarheid met een overzicht van de belangrijkste mijlpalen (tijdlijn), een risico-inventarisatie en een aanpak om de belangrijkste risico's te mitigeren.
- Om te bepalen of en wanneer het project kan worden aangesloten op het elektriciteitsnet worden details rondom de netaansluiting opgenomen in het projectplan.
- Voorgeschreven aspecten tot het aansluiten van het zonneveld op het elektriciteitsnet zijn opgenomen in het principeverzoek.
- Indien het zonneveld bijdraagt aan de vermindering van netcongestie of zorgt voor

vergroting van een efficiënter netwerkgebruik, wordt een advies van de netwerkbeheerder bijgevoegd.

- De initiatiefnemer onderbouwt dat het zonnepark binnen een redelijke termijn kan worden aangesloten in afstemming met de netbeheerder.

5. Proces

Fase 1: Principeverzoek

Open stellen zoekgebieden (inschrijfperiode)

Het proces start met het openstellen van de zoekgebieden. Daarbij is op voorhand

bekend dat als onderdeel van de pilot maximaal vijf gebieden gerealiseerd mogen worden. Na openstelling kunnen initiatiefnemers hun initiatief binnen de nader gestelde termijn indienen.

Overeenkomst en opstellen principeverzoek

De initiatiefnemer en grondeigenaar gaan een overeenkomst aan. Vervolgens stelt de initiatiefnemer het principeverzoek op in overeenstemming met de voorwaarden van dit *concept afwegingskader zonnevelden 2024*, en *Bijlage B Instructie principeverzoek initiatiefnemers*.

Beoordeling op ontvankelijkheid

De door de initiatiefnemers binnen de gestelde termijn ingediende initiatieven worden door de gemeente getoetst op ontvankelijkheid. Zijn alle opgenomen onderdelen in voldoende mate aanwezig en beschreven? Valt het voorstel binnen de voorwaarden het gestelde beleid? Indien het initiatief ontvankelijk is verklaard, wordt het in behandeling genomen voor het inhoudelijke toetsingsproces. Initiatieven die als niet-ontvankelijk worden beoordeeld, krijgen via een reactie van de gemeente één mogelijkheid om het principeverzoek aan te passen zodat dit alsnog aan de ontvankelijkheidstoets voldoet.

Figuur 2: Proces en fasering

Fase 2: toetsing en keuze pilots

Aanpassen principeverzoek

Afhankelijk van de uitkomsten van de ontvankelijkheidstoets, heeft de initiatiefnemer de mogelijkheid om het principeverzoek aan te passen en/of aan te vullen met ontbrekende onderdelen binnen een nader gestelde termijn.

Inhoudelijke toetsing principeverzoeken

De initiatieven die als ontvankelijk zijn beoordeeld, worden door het toetsingspanel van vakspecialisten inhoudelijk beoordeeld in twee rondes op de onderdelen zoals beschreven in Bijlage A: concept toetsingskader. Aan de verschillende onderdelen worden punten toegekend, waaruit een score voortvloeit.

Selectie van de vijf initiatieven

Nadat de plannen door de vakspecialisten zijn beoordeeld, worden de scores met toelichting door het college voorgelegd aan de gemeenteraad. De gemeenteraad selecteert vervolgens vijf initiatieven die verder worden uitgewerkt.

Fase 3: verdere uitwerking plannen en omgevingsdialoog

Uitwerking plannen geselecteerd initiatieven

De vijf geselecteerde initiatieven kunnen hun plannen verder gaan uitwerken. Dit betekent het

verder concretiseren van het principeverzoek op basis van de verkregen terugkoppeling en het uitvoeren van de omgevingsdialoog. De initiatiefnemers krijgen hiervoor een nader te bepalen periode de tijd. Als gedurende deze periode geen verder onderbouwd principeverzoek wordt ingediend of als wordt geoordeeld dat een initiatief om wat voor reden dan ook alsnog niet haalbaar blijkt te zijn, kan het eerstvolgende initiatief (op basis van de uitkomsten van de inhoudelijke toetsing) alsnog worden uitgewerkt. De initiatieven die niet vallen binnen het op voorhand bepaalde maximumaantal initiatieven ontvangen een afwijzing. Deze initiatieven kunnen eventueel in een volgende ronde nog een keer meedoen door opnieuw een (maar dan mogelijk verbeterd) principeverzoek in te dienen.

Raadsakkoord voor maximaal vijf initiatieven

Het college legt de uitgewerkte initiatieven voor aan de gemeenteraad. Deze besluit of het initiatief de aanvraag voor de benodigde vergunning(en) kan indienen. Bij een positief besluit gaan de geselecteerde initiatieven door naar de vergunningsfase.

Fase 4: Vergunning

Indienen en afhandelen aanvraag omgevingsvergunning

Na positieve beoordeling van alle ingediende plannen kunnen de geselecteerde initiatieven hun aanvraag voor de benodigde vergunningen indienen.

6. Evaluatie

De gemeente Gemert-Bakel evalueert het concept afwegingskader zonnevelden 2024 op het gewenste effect. Dit doen we door te kijken naar:

- Hoeveel initiatieven zijn ingediend?
- Hoe dragen deze bij aan de gemeentelijke ambitie?
- Welk aandeel initiatieven is positief beoordeeld?
- Om welke redenen vielen principeverzoeken af?
- Hadden de principeverzoeken genoeg kwaliteit?
- Hoe hebben omwonenden gereageerd op initiatieven?

De evaluatie van de vijf pilot projecten en daarmee ook dit concept afwegingskader zonnevelden vindt plaats nadat de vijf pilot-projecten zijn vergund. De gemeente kan besluiten het voorliggende concept afwegingskader aan te passen, wanneer dit het gewenste effect niet bereikt. Eventuele wijzigingen nemen geen precedent over de gemaakte afspraken met de vijf pilot-projecten in de anterieure overeenkomst of de vergunning(en).

Het concept afwegingskader zonnevelden is geldig totdat de gemeente een nader besluit neemt en kan na evaluatie herijkt worden.

Colofon

concept afwegingskader zonnevelden 2024

Gemeente Gemeert-Bakel
Ridderplein 1,
5421 CV Gemert

8 oktober 2024
Versie: 1.0 concept

Het concept afwegingskader zonnevelden 2024 is opgesteld door de gemeente Gemeert-Bakel in samenwerking met de adviseurs van adviesbureau Stantec.

Auteurs:

Anne Tom Pathuis (Stantec)
Katrien Kurvers (Stantec)
Arthur Rijken (Gemeente Gemeert-Bakel)

Met dank aan de bijdrage van de vakspecialisten van de gemeente Gemeert-Bakel.

Bijlage A: Concept toetsingskader

Inleiding

Deze bijlage bevat een toelichting op de toetsingsmethodiek, het toetsingsproces en het deskundigenpanel. Deze onderdelen vormen samen het toetsingskader.

Toetsingsmethodiek

In de toets op ontvankelijkheid wordt gecontroleerd of de initiatieven aan de gestelde eisen voldoen. Vervolgens zullen de initiatieven die hieraan voldoen op kwaliteit van de inhoud beoordeeld worden door middel van deze toetsingsmethodiek. In de toetsingsmethodiek is de inhoud van het beleid (concept afwegingskader en het addendum) vertaald naar criteria. Deze criteria zijn gecategoriseerd aan de hand van de thema's. Aan de thema's is een weging toegekend:

1. Landschap en locatie (45%)
2. Meerwaarde (30%)
3. Participatie (10%)
4. Uitvoerbaarheid (15%)

De score van elk van de thema's is het gemiddelde van de score van elk van de criteria voor het specifieke thema. De voorwaarden staan omschreven in het concept afwegingskader zonnevelden 2024. De score voor de criteria wordt bepaald door de experts van het deskundigenpanel. Hierbij wordt een schaal van 0 tot 10 aangehouden:

Cijfer	Waardering	Omschrijving
0	Niets ingevuld	De beschrijving is niet of nauwelijks te beoordelen. Het principeverzoek toont niet aan dat wordt voldaan aan de gestelde voorwaarden.
2	Onvoldoende	De beschrijving toont onvoldoende aan dat wordt voldaan aan het beleid. De omschrijving roept veel vragen op, waardoor onvoldoende vertrouwen aanwezig is dat aan de voorwaarden wordt voldaan.
6	Voldoende	De beschrijving biedt voldoende aanknopingspunten om ervan uit te gaan dat wordt voldaan aan de minimale voorwaarden uit het beleid. Op ondergeschikte onderdelen kan de tekst nog vragen oproepen.
8	Goed	De beschrijving is helder en geeft goed inzicht welke prestatie het initiatief levert, dan wel welke kwaliteit wordt behouden. De tekst roept geen vragen op.
10	Uitstekend	De beschrijving toont aan dat het onderwerp zeer goed is beschreven en roept geen vragen meer op. Het verzoek biedt extra's ten opzichte van de aandachtspunten die als voorwaarde zijn gesteld.

Voorbeeld beoordeling zonneveld:

Hoofdlijn	Totaal score onderdelen	Weging	Gewogen score
Landschap en locatie	8,4	0,45	3,78
Meerwaarde	7	0,3	2,1
Participatie	6	0,1	0,6
Uitvoerbaarheid	4	0,15	0,6
Totaal score			7,08

Toetsingsproces

Onderstaande stappen beschrijven gedetailleerd de stappen in Fase 2: Toetsing en keuze.

1. Initiatiefnemer dient het principeverzoek digitaal in bij de gemeente via gemeente@gemert-bakel.nl;
2. Gemeente bevestigt ontvangst van het principeverzoek;
3. Gemeente toetst de ontvankelijkheid van het principeverzoek aan de hand van de voorwaarden van het concept afwegingskader zonnevelden 2024;
4. Gemeente deelt de uitkomsten van de ontvankelijkheidstoets met de initiatiefnemer. Dit is inclusief een opsomming van de onderdelen die ontbreken en/of onvolledig zijn;
5. Initiatiefnemer vult het principeverzoek aan op basis van de uitkomsten van de ontvankelijkheidstoets en dient dit opnieuw digitaal in bij de gemeente via gemeente@gemert-bakel.nl. Indien de initiatiefnemer dit niet tijdig doet, of het projectvoorstel nog steeds niet ontvankelijk is, zal het project niet verder worden behandeld als onderdeel van de inhoudelijke toetsing;
6. Toetsingsronde 1 door het deskundigenpanel;
7. Gemeente geeft een terugkoppeling met de uitkomsten van toetsingsronde 1 aan de initiatiefnemers;
8. Initiatiefnemer vult het principeverzoek aan op basis van uitkomsten van de inhoudelijke toets en dient dit opnieuw digitaal in bij de gemeente;
9. Toetsingsronde 2 van het deskundigen panel;
10. Initiatiefnemer ontvangt van de gemeente de definitieve score van het principeverzoek;
11. Alle initiatieven worden met de uitkomsten van de inhoudelijke toetsing door het college ter besluitvorming voor selectie van de vijf pilotprojecten aan de gemeenteraad voorgelegd;
12. Gemeenteraad selecteert de maximaal vijf pilotprojecten voor verdere uitwerking;
13. Initiatiefnemer ontvangt een terugkoppeling van de gemeente over de keuze van de gemeenteraad.

Deskundigenpanel

Het deskundigenpanel heeft als taak aanbevelingen en advies te geven door het inhoudelijk beoordelen van de principeverzoeken op de thema's landschap en locatie, meerwaarde, participatie en uitvoerbaarheid. Zij toetst en scoort de plannen en brengt een advies uit aan de gemeente met aanbevelingen voor de verbetering van het principeverzoek. De aanbevelingen van het deskundigenpanel worden door de gemeente verwerkt, samengevat en gecommuniceerd met de initiatiefnemer.

Een principeverzoek wordt door de initiatiefnemers ingediend bij de gemeente. De gemeente bepaalt of het principeverzoek ontvankelijk is en daarmee getoetst kan worden door het deskundigenpanel. Indien de gemeente oordeelt dat het principeverzoek niet ontvankelijk is, zal het dus ook niet voorgelegd worden aan het deskundigenpanel. Indien het verzoek wel ontvankelijk is, volgt de inhoudelijke beoordeling door het deskundigenpanel.

Samenstelling van het deskundigenpanel

Het deskundigenpanel bestaat uit een aantal inhoudelijke experts, op het gebied van:

- **Voorzitter**; deze rol wordt vervuld door de beleidsmedewerker energietransitie van de gemeente. De voorzitter leidt de gesprekken van het deskundigenpanel, is verantwoordelijk voor de bemensing van het deskundigenpanel en onderhoudt een relevant netwerk aan deskundigen. Vanzelfsprekend is het onderhouden van een relevant netwerk vooral bedoeld om de kwaliteit van het deskundigenpanel te waarborgen.
- **Secretaris**; deze rol wordt vervuld door een medewerker van de gemeente. De secretaris is verantwoordelijk voor het organiseren en plannen van de bijeenkomsten van het deskundigenpanel, reserveert de vergaderlocatie, levert de stukken aan, maakt de agenda's en notuleert en ondersteunt bij het schrijven van de aanbevelingen en het advies.
- **Landschapsdeskundige**; deze rol wordt ingevuld door de landschapsdeskundige van de gemeente. Indien gewenst kan de gemeente een externe landschapsdeskundige inschakelen.
- **Specialist Ruimtelijke Ordening (RO)**; deze rol wordt vervuld door een RO-medewerker van de gemeente. Deze specialist is verantwoordelijk voor het beoordelen van de ruimtelijke voorwaarden die in het beleid worden

gesteld.

- **Ecologie**; deze rol kan worden ingevuld door de ecooloog van de gemeente. Indien gewenst kan de gemeente een externe ecooloog inschakelen.
- **Participatie specialist**; deze rol wordt vervuld door een externe specialist op het gebied van participatie bij zonneparken. Deze specialist is verantwoordelijk voor het beoordelen van de sociaal-maatschappelijke voorwaarden die in het beleid worden gesteld.
- **Specialist zonne-energie**; deze rol wordt vervuld door een externe specialist op het gebied van zonne-energie. Deze specialist is verantwoordelijk voor het beoordelen van het ontwerp, de uitvoerbaarheid en specifieke onderdelen van het zonneveld.

De samenstelling van het deskundigenpanel kan verschillen per samenkomst. Het deskundigenpanel wordt door de gemeente samengesteld op basis van interne en externe beschikbaarheid en geschiktheid binnen de verschillende specialismen.

Hoe toetst het deskundigenpanel

Het deskundigenpanel toetst aan de hand van de voorwaarden van het beleid en het toetsingskader zoals toegelicht in dit document.

Kosten deskundigenpanel

Het deskundigenpanel wordt bekostigd door de gemeente en door de initiatiefnemers van een principeverzoek via de afdracht van leges.

Bijlage B: Instructie principeverzoek initiatiefnemers

Dit document dient als een instructie voor grondeigenaren en initiatiefnemers die voornemens zijn een principeverzoek in te dienen als onderdeel van het pilot traject van de gemeente Gemert-Bakel.

Een partij die een zonneveld in de gemeente wil ontwikkelen dient daarvoor een principeverzoek in. Met dit verzoek vraagt de initiatiefnemer de gemeente om planologische medewerking. Initiatiefnemers moeten als onderdeel van hun principeverzoek alle relevante informatie over het project omschrijven op basis van onderstaande kaders. Deze werkwijze heeft belangrijke voordelen:

- De gemeente zorgt ervoor dat er helemaal aan het begin van een project wordt nagedacht over belangrijke zaken zoals meerwaarde, lokaal eigendom en ruimtelijke kwaliteit.
- De verschillende principeverzoeken kennen een zekere mate van uniformiteit, wat beoordeling en vergelijking mogelijk maakt. Dit stelt de gemeente in staat om medewerking te verlenen aan de beste projecten, en projecten die niet aan de gestelde eisen voldoen onderbouwd te kunnen afwijzen.

Principeverzoek

Het concept afwegingskader zonnevelden 2024 geeft duidelijk aan welke zaken in de beschrijving

terug moeten komen. In het principeverzoek moet onderbouwd worden dat aan de volgende aspecten wordt voldaan:

- **Landschap en locatie:** locatiekeuze, omvang, landschappelijke inpassing (inclusief landschappelijk ontwerp en landschappelijk inpassingsplan, zie concept afwegingskader zonnevelden 2024 voor de voorwaarden). Verder kunt u gebruik maken van het ruimtelijk concept afwegingskader de Peel (2021) en het landschapsplan Elsendorp.
- **Meerwaarde:** verschillende vormen van financiële participatie met onderlinge samenhang;
- **Participatie:** een participatieaanpak die beschrijft hoe de dialoog met de omgeving en betrokkenheid van de omgeving worden bewerkstelligd;
- **Aanvullende voorwaarden:** financiële onderbouwing, herstel beginsituatie, geldende wet- en regelgeving en een meerjarenbeheerplan;
- **Uitvoerbaarheid:** inventarisatie van mijlpalen, risico's en mitigerende maatregelen, situatie van netcongestie en mogelijke alternatieven voor de realisatie van het zonneveld.

Daarnaast gelden ook de volgende voorwaarden:

- De initiatiefnemer dient het principeverzoek (met

bijbehorende bijlagen) in één samengevoegd document digitaal in via gemeente@gemert-bakel.nl;

- Het principeverzoek is geschreven in de Nederlandse taal;
- Het principeverzoek is ondertekend door één of meer personen die bevoegd zijn om de aanvraag in te dienen;
- De initiatiefnemer kan aan de gemeente geen kosten in rekening brengen voor het uitwerken en indienen van een principeverzoek;
- Door inschrijving gaat de initiatiefnemer akkoord met de gestelde procedurele eisen.

Projectvoorstellen die niet aan de voorgeschreven vormvereisten voldoen, kunnen niet getoetst en beoordeeld worden zoals gesteld in bijlage A: Toetsingskader. Dat betekent dat deze principeverzoeken automatisch als ontvankelijk worden aangemerkt en niet gehonoreerd zullen worden. De opbouw van het principeverzoek volgt onderstaande hoofdstukken:

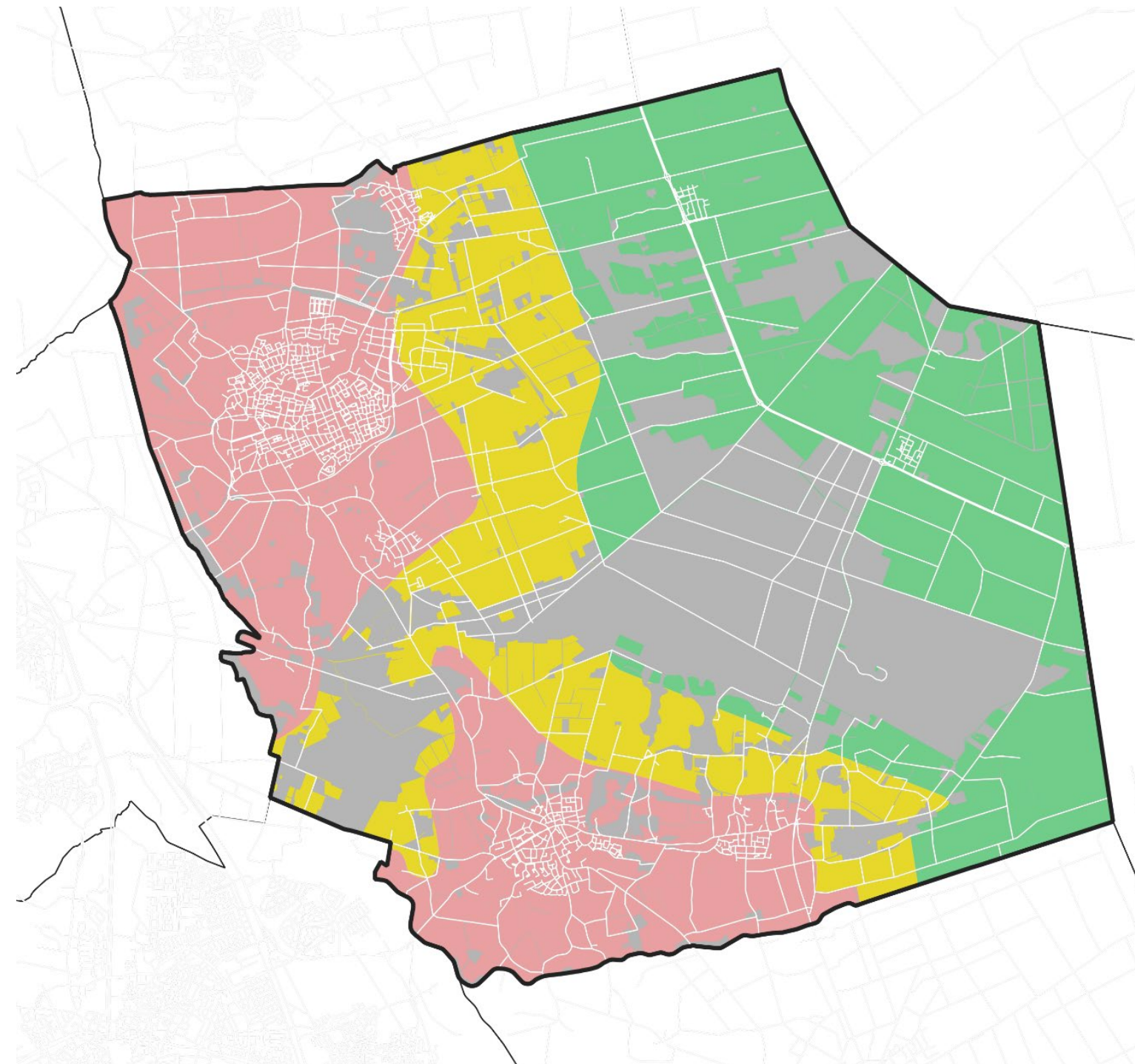
1. **Het principeverzoek;**
2. **Inleiding:** Informatie over de initiatiefnemer(s); algemene informatie over het project en het plangebied;
3. **Context:** beschrijving van beleidskaders waarbinnen het principeverzoek wordt ingediend;

4. **Landschap en locatie:** beschrijving van onder andere de projectlocatie, het landschap, de landschappelijke inpassing, het landschapsplan en verdere vereisten op basis van het beleid;
5. **Meerwaarde:** beschrijving op welke manier meerwaarde wordt geboden aan de hand van de vereisten van het beleid;
6. **Participatie:** de participatieaanpak zoals omschreven in het beleid;
7. **Uitvoerbaarheid:** onderbouwing van de uitvoerbaarheid van het project aan de hand van de omschreven vereisten;
8. **Vervolg:** beschrijving welke verdere stappen er nog gezet worden als onderdeel van of na afloop van het toetsingsproces;
9. **Bijlage:** Landschappelijk ontwerp;
10. **Bijlage:** Landschappelijk inpassingsplan;
11. **Bijlage:** Meerjarenbeheerplan;

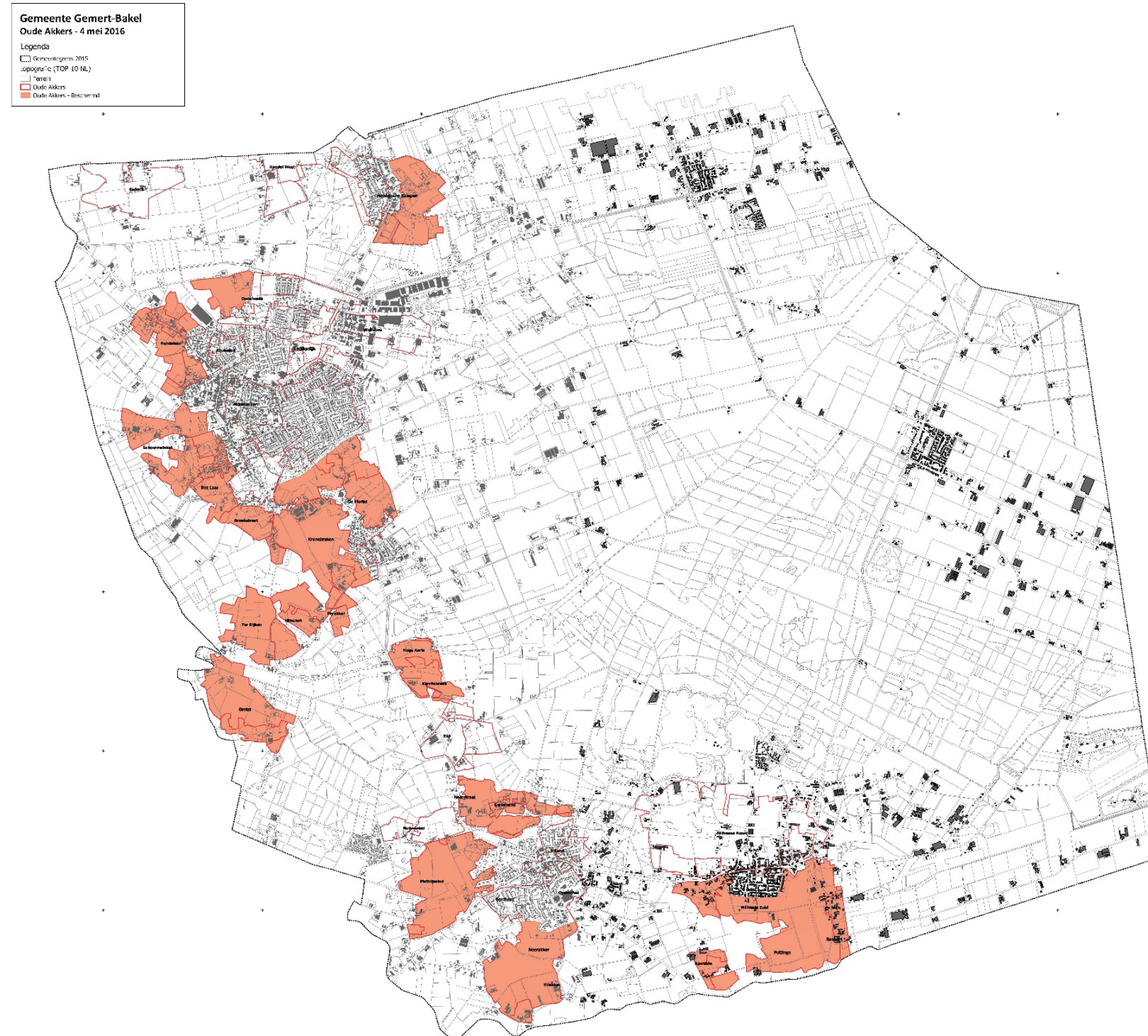

Bijlage C: Kaart met kleur categorieën

Bijlage D: Kaart met oude akkers

Deze kaart is op verzoek in hoge resolutie op te vragen bij de gemeente.